

VERZOEK OM INPUT VOOR EEN INITIATIEF (zonder effectbeoordeling)

BENAMING VAN HET INITIATIEF	Belemmeringen voor overeenkomsten voor stroomafnames wegwerken
LEIDEND DG VERANTWOORDELIJKE EENHEID	ENER – C1/C3
VERWACHT SOORT INITIATIEF	Aanbeveling van de Commissie
INDICATIEVE PLANNING	Q2-2026
AANVULLENDE INFORMATIE	–

A. Politieke context, probleemomschrijving en subsidiariteitscontrole

Politieke context

De richtlijn hernieuwbare energie (Richtlijn (EU) 2018/2001, zoals gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2023/2413) en de verordening over de elektriciteitsmarkt (Verordening (EU) 2019/943, zoals gewijzigd bij Verordening (EU) 2024/1747) bevorderen de ontwikkeling van overeenkomsten voor stroomafnames (PPA's). PPA's zijn langlopende contracten tussen elektriciteitsproducenten en -verbruikers. Ze helpen om nieuwe installaties voor schone energie te financieren en de prijzen voor de elektriciteitsverbruikers stabiel te houden. Het doel van de eerdergenoemde wetgeving is om belemmeringen (van zowel regelgevende als andere aard) voor PPA's weg te werken. Op grond van de verordening over de elektriciteitsmarkt moet de Commissie ook nagaan waar belemmeringen blijven bestaan en de lidstaten begeleiden om ze weg te werken. De nieuwe aanbeveling zal voortbouwen op de vorige, die in mei 2022 is aangenomen en de PPA's moest vergemakkelijken.

Probleem dat met het initiatief wordt aangepakt

De elektriciteitsprijzen in de EU zijn ongeveer drie keer hoger dan op andere grote wereldmarkten. Dat heeft gevolgen voor het concurrentievermogen van de industriële sector van de EU en voor de aantrekkelijkheid van de EU voor investeerders. Dat komt doordat de EU structureel afhankelijk is van ingevoerde fossiele brandstoffen. Die invoer is vaak nog steeds nodig om voldoende elektriciteit op te wekken en aan de vraag te voldoen, wat tot prijsspieken leidt. Jaarlijks betaalt de EU ongeveer €400 miljard voor de invoer van olie en gas. Dat bedrag ligt zo hoog als gevolg van de geopolitieke gebeurtenissen.

De EU moet de impact van fossiele brandstoffen op de elektriciteitsrekening verminderen.

Aan de aanbodzijde wordt er veel vooruitgang geboekt dankzij de opwekking van energie uit hernieuwbare bronnen, met name zonne- en windenergie. De prijzen zijn veel lager als in de plaats van fossiele brandstoffen schone energie de belangrijkste bron van elektriciteit is om aan de vraag te voldoen. Volgens Eurostat lag het aandeel fossiele brandstoffen dat gebruikt werd voor elektriciteitsopwekking in 2019 nog hoger dan het aandeel hernieuwbare energie. In 2024 vertegenwoordigden hernieuwbare bronnen echter al 47% en kernenergie 23% van de elektriciteit die in de EU opgewekt werd, terwijl fossiele brandstoffen nog maar goed waren voor 29%. De belangrijkste politieke motor voor deze cruciale ontwikkeling is het EU-streefcijfer voor hernieuwbare energie voor 2030, dat is vastgesteld in de herziene richtlijn hernieuwbare energie.

Aan de vraagzijde verminderen contracten op lange termijn de afhankelijkheid van de elektriciteitsprijzen op korte termijn, die onderhevig zijn aan de volatiliteit op de markt. Langetermijncontracten bieden verbruikers stabiele elektriciteitsprijzen en stellen hen minder bloot aan prijsschommelingen. Dat is een belangrijk aspect van de herziene verordening over de elektriciteitsmarkt. Die bevordert de uitrol van de opwekking van hernieuwbare elektriciteit door middel van tweerichtingscontracten om verschillen te verrekenen, PPA's en termijnmarkten voor elektriciteit, zodat de mensen genoeg manieren hebben om zich in te dekken. PPA's zijn de belangrijkste vorm van langetermijncontracten voor particulieren om elektriciteit aan te kopen.

PPA's zijn ook belangrijke instrumenten om de onderliggende problemen aan te pakken die van invloed zijn op vraag en aanbod. Enerzijds maken die langetermijncontracten de financiering van nieuwe activa voor de opwekking van schone energie mogelijk, wat helpt om de rol van fossiele brandstoffen bij de opwekking van

elektriciteit te verminderen. Anderzijds zijn verbruikers – vooral in de industrie en de dienstensector – zo op lange termijn zeker van stabiele elektriciteitsprijzen. Volgens het software- en adviesbedrijf Pexapark zijn in 2024 bijna 300 PPA's in de EU afgesloten. Daardoor konden er installaties voor hernieuwbare energie met een gecombineerde capaciteit van 14 GW gebouwd worden. Sinds 2018 is de PPA-markt vervijfvoudigd en ze vertoont potentieel om zich in de EU nog verder te ontwikkelen, zowel wat betreft de geografische dekking als het aantal klanten dat toegang heeft tot PPA's.
Grondslag van het EU-optreden (rechtsgrondslag en subsidiariteitscontrole) De ontwikkeling van PPA-markten is essentieel om de EU-doelstellingen te verwezenlijken, in het bijzonder het streefcijfer voor hernieuwbare energie dat in de desbetreffende richtlijn opgenomen is. Belemmeringen op nationaal niveau voor PPA's vormen obstakels voor het vrije verkeer van diensten en kapitaal in de hele EU. In de context van de interne markt van de EU en nauw verbonden elektriciteitsmarkten hebben landsgrensoverschrijdende PPA-markten een aanzienlijk potentieel. Desondanks waren die volgens Pexapark in 2024 slechts goed voor een volume van maar 0,5 GW aan elektriciteit. In de EU-wetgeving worden de aspecten van de ontwikkeling van de PPA-markt aangepakt die het efficiëntst op EU-niveau opgelost kunnen worden. Het doel van deze aanbeveling is de lidstaten richtsnoeren te bieden over de aspecten die op nationaal niveau aangepakt moeten worden.
Rechtsgrondslag Artikel 292 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.
Praktische noodzaak van EU-optreden
B. Wat is het beoogde resultaat van het initiatief en hoe wordt dit bereikt? Het doel van de aanbeveling is om belemmeringen (van zowel regelgevende als andere aard) voor de ondertekening van PPA's weg te werken. In de huidige EU-wetgeving zijn sommige van die belemmeringen al geïdentificeerd. Met haar beoordeling wil de Commissie ook andere in kaart brengen. Het kan gaan om belemmeringen die van invloed zijn op de ontwikkeling van installaties voor hernieuwbare energie, zoals vergunningseisen, en die de efficiënte werking van de elektriciteitsmarkten in de weg staan. Bovendien zijn er specifieke belemmeringen voor de ondertekening van PPA's, zoals: • nationale voorschriften die rechtstreekse contracten tussen producenten en verbruikers verhinderen; • moeilijke toegang tot financiële instrumenten om het risico op wanbetaling te dekken; • het kader voor de uitwisseling van bijbehorende oorsprongsgaranties voor hernieuwbare energie; • beperkte transparantie op de PPA-markten; • te weinig marktplatforms; • beperkte standaardisering van contracten en onvoldoende technische kennis bij de meeste mogelijke kopers bij het onderhandelen over contracten; • te weinig contracten met verschillende kopers; • de behandeling van PPA's in de boekhoudkundige regels. In de aanbeveling zal ook worden nagegaan hoe de PPA-markten zich kunnen aanpassen aan de toenemende problemen op de markten voor elektriciteit en schone energie. Daarbij gaat het er vooral om de toename van het aantal nuluren of uren met negatieve prijzen de baas te worden en te voldoen aan de behoefte aan meer flexibiliteit in het systeem. Die flexibiliteit is nodig om met de variabele opwekking van hernieuwbare energie om te gaan en de elektrificatie van het energienetwerk van de EU te ondersteunen.
Waarschijnlijke effecten Het verwachte effect van de aanbeveling is de geleidelijke oplossing van een aantal belemmeringen op nationaal niveau voor de PPA-markten. Zo zou het aantal PPA-afspraken toenemen op de nationale en Europese markten waar tot dusver erg weinig overeenkomsten zijn gesloten. Ook zou de toegang tot PPA's voor kleinere afnemers verbeteren, zowel op nieuwe als op geconsolideerde markten. Tot slot zou de aanbeveling leiden tot grotere volumes opgewekte hernieuwbare energie die door particulieren gefinancierd zijn en meer elektriciteitsverbruik dat aan stabiele prijzen gekoppeld is.
Toekomstige monitoring

Zoals vereist door de EU-wetgeving legt de Commissie de laatste hand aan haar beoordeling van de huidige stand van zaken op de PPA-markten in de EU. Volgens dezelfde regels moet de Commissie de beoordeling om de twee jaar opnieuw doen en op basis daarvan overwegen om de lidstaten extra richtsnoeren te verstrekken. Met die regelmatige beoordelingen zal de Commissie het effect van de aanbeveling kunnen monitoren.

C. Betere regelgeving

Effectbeoordeling

In de aanbeveling zal de Commissie een algemene beleidsaanpak vaststellen, voor zover de EU-wetgeving dat toelaat. Dat beperkt de diepgang van de beleidsinhoud. In de aanbeveling worden geen specifieke acties vastgesteld. Een effectbeoordeling is dan ook niet nodig.

Raadplegingsstrategie

Het doel van de raadpleging is bewijsmateriaal en input te verzamelen over belemmeringen voor PPA-markten in de EU en hoe die belemmeringen weggewerkt kunnen worden. De resultaten van de raadpleging zullen de lopende beoordeling van de Commissie aanvullen.

De openbare raadpleging zal bestaan uit dit verzoek om input en uit ad-hocinitiatieven van de Europese Commissie voor belanghebbenden. Dit verzoek om input is vier weken lang beschikbaar. Reacties kunnen in alle 24 officiële EU-talen ingediend worden.

De belangrijkste belanghebbenden zijn:

- producenten van schone energie en ontwikkelaars van projecten op basis van schone energie;
- ontwikkelaars van flexibiliteitsprojecten en aanbieders van flexibiliteitsdiensten;
- middelgrote en grote energieverbruikers, waaronder industriële verbruikers;
- elektriciteitsleveranciers;
- elektriciteitssysteembeheerders;
- bemiddelaars op de PPA-markt, zoals marktplatformexploitanten en dienstverleners, waaronder verenigingen op EU-niveau die partijen in een van deze categorieën vertegenwoordigen;
- overheidsorganisaties, zoals overheidsinkopers, nationale energieregulators enz.

In overeenstemming met het beleid van de Commissie voor betere regelgeving voor de ontwikkeling van initiatieven die gebaseerd zijn op de beste beschikbare kennis, wordt ook verzocht om gepubliceerde en nog niet gepubliceerde wetenschappelijke studies, analyses en gegevens van wetenschappelijke onderzoekers, academische organisaties en wetenschappelijke verenigingen met expertise op gebieden die verband houden met PPA's. We zijn met name geïnteresseerd in reacties waarin de huidige kennis op relevante gebieden wordt samengevat.